

Jaarverslag Vlaamse Unesco Commissie 2019

Samenvatting

De Vlaamse Regering heeft in 2003 de Vlaamse Unesco Commissie opgericht met als opdracht de doelstellingen van Unesco zo breed mogelijk ingang te doen vinden in Vlaanderen, met aandacht voor een sterke betrokkenheid in Unesco-programma's. De Commissie heeft daarenboven een voorlichtings- en adviestaak.

Het jaar 2019 kenmerkte zich door onder meer de organisatie van de allereerste Unesco-trefdag, de erkenning voor nieuwe universitaire Unesco-leerstoelen, de ontwikkelingen rond het dossier Aalst Carnaval, de voortgang in het kandidaat-Geopark Schelde Delta, initiatieven voor belforten en begijnhoven als Unesco Werelderfgoed, deelname aan jongerenfora en verdere inspanningen op het vlak van communicatie.

1. Achtergrond

Unesco is opgericht in 1945 in een wereld die pas een van de meest verwoestende conflicten uit de geschiedenis achter de rug had. De organisatie ontstond dan ook uit de gedachte: "Omdat oorlogen beginnen in de hoofden van mensen, moeten we in de hoofden van mensen vrede opbouwen". Deze centrale zin uit haar oprichtingsakte bundelt haar ganse opdracht: vrede opbouwen en bestendigen door samenwerking op de gebieden van onderwijs, wetenschap, cultuur en communicatie. Deze opdracht is na meer dan zeventig jaar nog steeds brandend actueel.

Unesco is de enige organisatie binnen de Verenigde Naties die werkt met een systeem van 'nationale commissies' die de intellectuele en professionele kringen alsook de belangrijkste culturele, wetenschappelijke en educatieve instellingen en organisaties nadrukkelijk in hun werkzaamheden betrekken.

De nationale Unesco commissies vormen de aanspreekpunten die Unesco als organisatie kunnen helpen bij de oriëntering en de ontwikkeling van haar programma's. De commissie in een lidstaat ondersteunt naast Unesco zelf ook haar eigen regering(en) met adviesverlening over alle Unesco-materies op de vier hoofddomeinen: onderwijs, wetenschap, cultuur en erfgoed, media en communicatie. Ten slotte kan de commissie zelf initiatieven nemen om de doelstellingen van Unesco in eigen land of deelstaat te helpen realiseren.

In België zijn er omwille van onze staatsstructuur twee Unesco commissies: de Vlaamse Unesco Commissie (VUC), opgericht in 2003, en de Commission belge francophone et germanophone pour l'UNESCO (CBFGU), opgericht in 2006. Elk van die commissies heeft een eigen programma en beide commissies stemmen met elkaar af. De VUC moet jaarlijks een verslag voorleggen aan de Vlaamse Regering. Het document dat hier voorligt is het jaarverslag voor 2019.

2. Organisatie

2.1. Samenstelling

Het mandaat van de volgende stemgerechtigde commissieleden liep ten einde in 2019:

- Dhr. Stefaan De Ruyck (vicevoorzitter – Conservatorium Antwerpen)
- Dr. Hendrik Defoort (Universiteit Gent)
- Mevr. Ruth Lamotte (Departement Onderwijs & Vorming)
- Dhr. Piet Geleyns (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Om hen te vervangen, heeft de Vlaamse Regering in het najaar de onderstaande commissieleden aangesteld, op voordracht van de Commissie:

- Dhr. Sven Rooms (VVOB)
- Dr. Ann-Katrien Lescrauwaet (VLIZ)
- Dhr. Geert Leemans (Departement Onderwijs & Vorming)
- Mevr. Vera Ameels (Agentschap Onroerend Erfgoed)

De VUC bestaat sinds het jaareinde uit de volgende twaalf stemgerechtigde leden, onder wie vijf ambtelijke en zeven niet-ambtelijke leden:

- 1) Prof. dr. Marc Vervenne (voorzitter – KU Leuven)
- 2) Mevr. Jorijn Neyrinck (vice-voorzitter – Werkplaats Immaterieel Erfgoed)
- 3) Mevr. Sanghmitra Bhutani (Minderhedenforum)
- 4) Dr. Ann-Katrien Lescrauwaet (VLIZ)
- 5) Dhr. Ruben Plees (kabinet van minister Crevits)
- 6) Dhr. Sven Rooms (VVOB)
- 7) Prof. dr. Annick Schramme (Universiteit Antwerpen)
- 8) Mevr. Vera Ameels (Agentschap Onroerend Erfgoed)
- 9) Dhr. Geert Leemans (Departement Onderwijs & Vorming)
- 10) Mevr. Liesbet Servranckx (Departement Cultuur, Jeugd, & Media)
- 11) Mevr. Caroline Uyttendaele (Departement Cultuur, Jeugd & Media)
- 12) Dhr. Gert Verreet (Departement Economie, Wetenschap & Innovatie)

Het oprichtingsbesluit van de VUC voorziet eveneens in drie raadgevende leden:

- 1) de algemeen secretaris van de VUC
 - Dhr. Lukas Van Damme
- 2) een vertegenwoordiger Departement Buitenlandse Zaken
 - Dhr. Freddy Evens
- 3) een vertegenwoordiger van de Vlaamse minister bevoegd voor het buitenlands beleid
 - met het aantreden van een nieuwe minister, is mevr. May Persoons vervangen door mevr. Aurélie Vermeir van het kabinet van minister-president Jambon.

Om haar werk te versterken, doet de VUC ook een beroep op adviserende leden die deelnemen aan de vergaderingen omwille van hun expertise (zonder stemrecht):

- 1) Dhr. Jean-Pierre Dehouck / Dhr. Marino Bultinck (Unesco Platform Vlaanderen)
- 2) Dhr. Stijn Dhert (ASPnet coördinator)
- 3) Dhr. Robert Missotten (voormalig Unesco ambtenaar)
- 4) Dhr. Rembert Jonckheere (VUC jongerenvertegenwoordiger)
- 5) Mevr. Kaat Lambrechts (VUC jongerenvertegenwoordiger)

Het Dagelijks Bestuur van de VUC bestaat uit de voorzitter, de vicevoorzitter en de algemeen secretaris. Het secretariaat van de VUC is ingebed in het Vlaams Departement Buitenlandse Zaken.

2.2. Vergaderingen

In 2019 zijn vier formele plenaire commissievergaderingen georganiseerd:

- 1) 24 januari – Bar 33, Brugge
 - Aanwezig: Marc Vervene (voorzitter), Lukas Van Damme (algemeen secretaris), Sanghmitra Bhutani, Hendrik Defoort, Stijn Dhert, Freddy Evens, Ruth Lamotte, Liesbet Servranckx, Robert Missotten, Jorijn Neyrinck, Annick Schramme, Caroline Uyttendaele en Gert Verreet.
- 2) 13 juni – Teirlinckgebouw, Brussel
 - Aanwezig: Marc Vervene (voorzitter), Stefaan De Ruyck (vice-voorzitter), Lukas Van Damme (algemeen secretaris), Marino Bultinck, Stijn Dhert, Freddy Evens, Piet Geleyns, Ruth Lamotte, Robert Missotten, Jorijn Neyrinck, Annick Schramme, Liesbet Servranckx, Caroline Uyttendaele en Gert Verreet.
- 3) 17 september – Boekentoren, Gent
 - Aanwezig: Marc Vervene (voorzitter), Stefaan De Ruyck (vice-voorzitter), Lukas Van Damme (algemeen secretaris), Sanghmitra Bhutani, Marino Bultinck, Hendrik Defoort, Stijn Dhert, Piet Geleyns, Ruth Lamotte, Robert Missotten, Jorijn Neyrinck, Liesbet Servranckx en Gert Verreet.
- 4) 17 december – Teirlinckgebouw, Brussel met aansluitende afscheidslunch voor uittredende leden
 - Aanwezig: : Marc Vervene (voorzitter), Jorijn Neyrinck (vice-voorzitter), Stefaan De Ruyck (uittredend vice-voorzitter, enkel voor lunch), Lukas Van Damme (algemeen secretaris), Vera Ameels, Sanghmitra Bhutani, Marino Bultinck, Stijn Dhert, Freddy Evens (enkel voor lunch), Piet Geleyns (uittredend lid), Kaat Lambrechts, Ruth Lamotte (uittredend lid), Geert Leemans, Ann-Katrien Lescauwae, Annick Schramme, Liesbet Servranckx, Aurélie Vermeir en Gert Verreet.

2.3. Budget

De VUC beschikt over een budget van €55.000 vanuit de begroting voor het Vlaams Buitenlands Beleid; dat budget is besteed voor een totaalbedrag van €51.958,53.

De grootste uitgaven zijn gedaan op het vlak van communicatie met de ontwikkeling van een nieuwe gezamenlijke website met het Unesco Platform Vlaanderen vzw, en met de opmaak van een huisstijl, die vorm kreeg in roll-up banners, nieuwsbriefsjablonen, briefpapier en omslagen, bijgestelde logo's en een folder over het Vlaamse ASPnet.

Daarnaast waren er nog belangrijke bijgedragen aan een gemeenschappelijke fototentoonstelling met de Nederlandse Unesco Commissie over cultureel erfgoed in gewapende conflicten, en aan een publicatie over musea en immaterieel cultureel erfgoed.

Andere uitgaven betreffen onder meer de organisatie van de Vlaamse Unesco-trefdag, bijdragen aan 'Difference Day – World Press Freedom Day' en aan het Afrika Film Festival, evenals de werkingskosten van het Vlaamse ASPnet en de Commissie zelf.

Omschrijving	Uitgaven
Jongerenwerking	
VUC-jongerenvertegenwoordigers	763,00 €
Wedstrijd Iespakket lerarenopleiding	2 000,00 €
Activiteiten van het ASPnet	
ASPnetwerk meetings	2 453,97 €
Publicatie & promotie & professionalisering	2 291,70 €
Werking & organisatie ASPnet-coördinatiegroep	469,40 €
Organisatie en ondersteuning initiatieven	
Unesco-leerstoelhouders ondersteuning	605,11 €
Unesco-jubilea: 2 ^e protocol Haagse Conventie – bijdrage foto-expo	6 000,00 €
VUC Prijs Afrika Filmfestival 2019	2 879,60 €
Bijdrage uitgave musea & immaterieel cultureel erfgoed	5 088,00 €
Difference Day ondersteuning	1 002,33 €
Unesco-trefdag in Mechelen	3 699,60 €
Externe Communicatie	
Ontwikkeling nieuwe website	9 587,60 €
Nieuw communicatiemateriaal (huisstijl, nieuwsbrief, banners, ...)	11 066,80 €
Vergaderingen en zendingen	
Commissievergaderingen organiseren	438,60 €
Zendingen en werking dagelijks bestuur	567,97 €
Zendingen leden bij terbeschikkingstelling van hun expertise	2 304,80 €
Varia	
Varia	740,05 €
TOTAAL	51 958,53 €

De verschillende activiteiten waaraan kosten verbonden zijn, worden in het volgende hoofdstuk meer in detail besproken.

3. Activiteiten

3.1. Onderwijs

3.1.1. ASPnet

Het ASPnet is in 2019 uitgegroeid tot 33 Unesco-scholen in Vlaanderen en Brussel en telt momenteel de volgende leden:

In het basisonderwijs:

1. GO! Basisschool Pee & Nel Leuven
2. GO! Basisschool Unescoschool Koekelberg
3. GO! Basisschool van het Atheneum Keerbergen
4. GO! Unescoschool Sterrenbos Hamme
5. GO! BS Maurits Sabbe – De Abeel
6. Vrije Basisschool - Lucernacollege Brussel

In het secundair onderwijs:

7. Atheneum Brussel	19. GO! Technisch Atheneum Keerbergen
8. Atheneum GO! for Business Molenbeek	20. Het Atheneum Hasselt
9. Atheneum Jan Fevijn Assebroek	21. Lucernacollege Brussel / INNOVA
10. Bernarduscollege Oudenaarde	22. Lucernacollege Gent
11. Campus Comenius Koekelberg	23. MIRA Middenschool Hamme
12. GO! Atheneum Keerbergen	24. Prizma Middenschool Ingelmunster
13. GO! Atheneum Koekelberg	25. Prizma Middenschool Izegem
14. GO! Atheneum Willebroek	26. Prizma Middenschool Lendeledede
15. GO! Busleyden Atheneum, Caputsteen	27. Prizma Campus IdP Izegem
16. GO! Busleyden Atheneum, Pitzemburg	28. Prizma Campus VTI Izegem
17. GO! Koninklijk Lyceum Antwerpen	29. Prizma Campus College Izegem
18. GO! Middenschool Keerbergen	30. Rozenberg S.O. Mol
	31. VIVATO Kortrijk

In het hoger onderwijs (lerarenopleiding):

- 32. Hogeschool UCLL, Leuven
- 33. Arteveldhogeschool, Gent

Voor de organisatie van het netwerk is een coördinatiegroep actief met vier scholen-vertegenwoordigers (Rembert Jonckheere, Dima Bou Mosleh, Bert Reyms en Jeroen Van der Auwera), twee VUC-leden (Ruth Lamotte en Sanghmitra Bhutani), de algemeen secretaris van de VUC en Stijn Dhert als coördinator. De coördinatiegroep kwam zes keer samen in 2019. Op 29 november ontving de coördinatiegroep bovendien een Nederlandse ASP-delegatie voor een eendaags werkbezoek in Brussel, na een eerder Vlaams werkbezoek aan Den Haag in 2018.

Voor de deelnemende Unesco-scholen heeft de coördinatiegroep in 2019 vier netwerkactiviteiten georganiseerd, in samenwerking met de aangesloten scholen:

- 1) 22 maart – UCLL te Leuven
 - Het eerste event van het jaar is ook gericht op de leerlingen. Zij mogen kiezen rond welke Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling ze tijdens het volgende schooljaar 2019-2020 zullen werken. De keuze viel op Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling 13 Klimaatactie
- 2) 17 mei – Stadhuis Mechelen
 - Dit was de jaarlijkse 'open dag' waarbij de scholen hun werk rond Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling 11 over 'Duurzame Steden en Gemeenschappen' tijdens het schooljaar 2018-2019 aan elkaar voorstelden én aan nieuwe geïnteresseerde scholen.
- 3) 4 oktober – Campus Comenius Koekelberg
 - Deze bijeenkomst voor coördinatoren was gericht op het jaarthema 'SDG 13 Klimaatactie' in samenwerking met MOS (Milieuzorg op School).
- 4) 13 december – VIVATO Kortrijk
 - Deze sessie voor de schoolcoördinatoren was gericht op 'integrale schoolbenadering' en veranderingsprocessen met een workshop van Bieze Van Wassenhoven (Ecocampus).

In het schooljaar 2019-2020 startte het ASPnet ook een samenwerking op met Kruit (het vroegere 'Kleur bekennen') met het oog op een verdere professionalisering van de ASPnet-scholen, vooral gericht op de inhoudelijke invulling van de vier reguliere sessies.

3.1.2. Leerstoelen

In 2019 is een aanvraag ingediend voor een nieuwe Unesco-leerstoel aan een Vlaamse hoger onderwijsinstelling: de Leerstoel 'Images of the futures and co-creation' aan de Erasmus Hogeschool Brussel, met leerstoelhouder Dr. Maya Van Leemput. De VUC heeft het aanvraagdossiers actief begeleid. Eind 2019 berichtte Unesco over de positieve beoordeling. Een officiële inauguratie van de leerstoel zal in 2020 plaats hebben.

Reeds eind 2018 was duidelijk dat Unesco instemde met de oprichting van de Leerstoel 'Right to Education – Empowerment of Educational Rights' aan de Universiteit Antwerpen (Antwerp Management School) met leerstoelhouder Prof. Dr. Jan De Groof. Toch heeft het nog tot eind 2019 geduurd voordat alle formele aanstellingsdocumenten getekend waren en de leerstoel officieel van start kon gaan. De Commissie heeft de leerstoel ook ondersteunt door het dragen van de reiskosten van twee buitenlandse Unesco-sprekers voor de onderwijssessies op de G-STIC conferentie in Brussel op 20-22 november, waar de leerstoelhouder als moderator optrad.

3.1.3. Wedstrijd lespakket

Voor het academiejaar 2018-2019 is opnieuw een wedstrijd uitgeschreven voor studenten in een lerarenopleiding om een boeiend lespakket te ontwikkelen over een Unesco-thema. Als onderwerp is gekozen voor 'ecosysteemdiensten van oceanen'. Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) werkte mee aan het initiatief om de nodige inhoudelijke ondersteuning te bieden en voor de jurering. Er volgden zeven inzendingen, waaruit twee winnaars zijn gekozen door de jury: één lespakket over plastic soup in de oceanen en één lespakket over 'biologie en ecosysteemdiensten'. Beide groepen kwamen van de Thomas More Hogeschool, Campus Mechelen. Als prijs hebben de betrokken studenten een reischeque ontvangen voor een reis die een band heeft met de problematiek van het lespakket.

3.1.4. Jongerenwerking

Sinds de zomer van 2018 zijn: Kaat Lambrechts en Rembert Jonckheere de twee jongerenvertegenwoordigers van de VUC. Samen zijn ze sterk betrokken en verdelen ze de taken bij de VUC, het ASPnet, de jeugdwerking van Unesco en de internationale werking van de Vlaamse Jeugdraad.

Kaat Lambrechts nam in het najaar van 2019 deel aan drie internationale Unesco-jongerenfora als Belgische jongerenvertegenwoordiger:

- Het jongerenforum van het Mens en Biosfeerprogramma – 15-18 september, Changbaishan (China)
- De VN klimaatop – 21 september, New York (VS)
- Het Unesco jongerenforum – 18-19 november, Parijs (Frankrijk)

Voor deelname aan deze fora is telkens gezorgd voor de nodige voorbereiding, afstemming en terugkoppeling met betrokkenen, zoals het Vlaams-Nederlandse aspirant-biosfeergebied Kempen~Broek, en de Vlaamse jeugdadministratie.

Rembert Jonckheere maakte deel uit van de Belgische delegatie aan de Algemene Conferentie van Unesco in Parijs (12-13 november) voor onderwijssessies en was vooral sterk betrokken in het ASPnetwerk. Rembert neemt als jonge leerkracht aan Unesco-school Campus Comenius ook deel aan het pilotproject van Unesco 'Integrating intangible cultural heritage in school-based education'. Zo nam hij samen met een leerling, en negen andere

leerkracht-leerling duo's uit geselecteerde scholen, deel aan een trainingssessie op 26-29 oktober in Wenen. Vervolgens is een eerste activiteit binnen de eigen multiculturele school in Koekelberg georganiseerd op 19 december, waarbij leerlingen een object dat verwijst naar een culturele traditie (gerecht, kledij, voorwerp) naar school brachten voor een tentoonstelling. In 2020 volgen nog verdere fases van het pilootproject met de uitvoering van lessen en workshops in de eigen school en de samenkomst van alle geselecteerde EU-scholen in Nederland. De VUC en Unesco financieren tevens een video over het project in Campus Comenius (budget 2020).

3.2. Cultuur en informatie

3.2.1. Begijnhoven

In 2018 is de twintigste verjaardag gevierd van de Unesco Werelderfgoed-erkenning voor een serie van 13 Vlaamse begijnhoven. De VUC heeft toen bijgedragen aan een rondreizende tentoonstelling en aan de samenstelling en publicatie van het bijhorend boek 'Begijnhoven. Eeuwenoud, Eigentijds'. De tentoonstelling zette ook in 2019 haar ronde verder met opstellingen in verschillende Vlaamse steden die een door Unesco erkend begijnhof hebben.

Aanvullend is op 13 juni te Brussel een overleg georganiseerd voor vertegenwoordigers van de 13 Vlaamse 'Unesco-begijnhoven' om te kijken of een sterkere onderlinge samenwerking wenselijk en haalbaar is. Er is afgesproken om een volgende bijeenkomst te beleggen om te spreken over thema's waarover brede interesse bestaat, om expertise uit te wisselen, en om elkaars werking beter te leren kennen. Voor het opzetten van een meer formele samenwerkingsstructuur lijkt de tijd nog niet rijp.

3.2.2. Beiaardconcerten voor 20 jaar belforten als Werelderfgoed

Op 21 september – de Internationale dag van de vrede – brachten beiaardiers een concert om de twintigste verjaardag van de erkenning als Werelderfgoed van de Belgische belforten te vieren. Alle concerten op belfort-beiaarden startten met een 'Unesco-hymne', geschreven door de Antwerpse dichter en componist Theo Vonck, gevolgd door Beethovens 'Ode aan de vreugde'. Daarmee wensten de beiaardiers de vredesboodschap van Unesco kracht bij te zetten.

3.2.3. Overleg Memory of the World programma

Het Unesco-programma voor documentair erfgoed – 'Memory of the World' – ligt momenteel stil omwille van politieke spanningen tussen Unesco-lidstaten over gevoelige voordrachten. Na de afwijzing van het dossier met de Vlaamse archieven voor de kranten uit de Eerste Wereldoorlog in 2017, lag ook de werking van het Vlaamse Memory of the World comité stil. Op 28 februari volgde er daarom overleg met commissieleden, Vlaamse ambtenaren en experts documentair erfgoed om te polsen naar de verdere aanpak. Er is beslist het comité weer op te starten, zodra ook de heropstart en hervorming van het programma bij Unesco rond is.

3.2.4. Afrika Film Festival

Op het Afrika Film Festival in Leuven reikt de VUC elk jaar de AFF VUC Prijs uit aan een filmmaker voor de beste documentaire. In 2019 is de prijs gegaan naar Aderonke Adeola voor haar film 'AWANI', waarin de Nigeriaanse cineaste de evolutie van de maatschappelijke rol van Nigeriaanse vrouwen tegen het daglicht houdt. De jurering vond plaats op 4 mei onder het voorzitterschap van de voorzitter van de Commissie, waarna de prijsuitreiking volgde op 11 mei.

3.2.5. Difference Day

Met 'Difference Day' willen de organisatoren op de Werelddag van de Persvrijheid (3 mei) de rol en het belang van de persvrijheid als essentieel onderdeel van de vrijheid van meningsuiting in de kijker plaatsen. 'Difference Day' wordt georganiseerd onder de stuwende bezieling van VUB-rector Caroline Pauwels en met de internationale patronage van Unesco. De VUC levert een bijdrage in de kosten, gelet op het belang van de pers als vierde macht, met haar rol als venster op de wereld en als onmisbare schakel in de democratische samenleving. Tevens vroeg de VUC de patroonschap bij het hoofdkantoor van Unesco aan. De voorzitter was aanwezig op het event in de BOZAR aan de vooravond op 2 mei.

3.2.6. Fototentoonstelling 'Culture in Armed Conflict'

In 2014 hadden de Vlaamse en Nederlandse Unesco Commissies de gezamenlijke fototentoonstelling 'Culture under Attack' opgezet, naar aanleiding van de 60e verjaardag van het Verdrag inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict, of kortweg de Haagse Conventie.

In 2019 was het de 20^e verjaardag van het tweede protocol bij de Haagse conventie. Daarom nam de Nederlandse Unesco Commissie het initiatief om een hernieuwde tentoonstelling op te stellen 'Culture in Armed Conflict'. De Vlaamse Unesco Commissie heeft daartoe bijgedragen, met het oog op het opzetten van de tentoonstelling in het Unesco hoofdkantoor in Parijs, met een Vlaams-Nederlandse receptie in december 2019, en om de tentoonstelling ook nog naar Vlaanderen te brengen in de loop van 2020.

3.2.7. Publicatie musea en immaterieel cultureel erfgoed

De VUC droeg bij aan de internationale publicatie '*Museums and intangible cultural heritage: towards a third space for the heritage sector. A companion to discover transformative heritage practices for the 21st century*'. Deze publicatie ontsluit de inzichten, kennis en voorbeeldpraktijken die vanuit Europese samenwerking in het 'Intangible Cultural Heritage and Museums Project (IMP)' werden bijeengebracht tussen 2017 tot 2019 voor het ontwikkelen van de werking van musea rond de Unesco 2003 Conventie. De coördinatie van het initiatief gebeurt vanuit Vlaanderen.

3.3. Wetenschap

3.3.1. Geoparken

Er is in Vlaanderen een toenemende interesse voor Unesco's gebiedserkenning als Global Geopark voor plekken van internationaal geologisch belang die beheerd worden met aandacht voor bescherming, educatie en duurzame ontwikkeling. Zo zijn er vergevorderde plannen om voor de Schelde Delta een aanvraag in te dienen voor een grensoverschrijdend Vlaams-Nederlands Global Geopark. Vanuit de VUC wordt het dossier opgevolgd en staan we in overleg met de Nederlandse collega's. Er wordt met name de nodige expertise geleverd door Robert Missotten, die vóór zijn pensionering het programma leidde binnen Unesco.

Voor aspirant Unesco Global Geopark Schelde Delta waren er met name twee belangrijke evenementen in 2019 en waar de VUC aan deelnam:

- Veldbezoek aan het Geopark in Antwerpen, Kruibeke en de Rupelstreek
 - Algemeen secretaris, Gert Verreet, Robert Missotten – 19 juni, Antwerpen
- Intentieverklaring aspirant Geopark Schelde Delta
 - Algemeen secretaris, Robert Missotten – 28 november, Antwerpen

Adviserend lid Robert Missotten nam tevens deel aan de vergaderingen van het Nederlandse Geoparken Forum op 16 april en 7 november in Utrecht met het oog op onderling overleg en afstemming.

3.3.2. Voorbereidingen infodag Unesco gebiedserkenningen

Gezien de groeiende interesse in Geoparken, maar evenzeer in Unesco Biosfeergebieden, is het aangewezen om een informatiedag over Unesco's gebiedserkenningen op te zetten voor betrokken beleidsmakers en belanghebbenden op het vlak van erfgoed, natuur, landschap, duurzame streekontwikkeling en recreatie. De voorbereidingen hiervoor zijn in 2019 opgestart met een viertal overlegvergaderingen, met het oog op een sterke betrokkenheid en samenwerking met de Vlaamse Agentschappen voor Natuur en Bos en voor Onroerend Erfgoed, evenals de Regionale Landschappen. De richtdatum voor het evenement is nu vastgelegd op 1 april 2020, waarbij ook communicatiemateriaal zal worden ontwikkeld in afstemming met de Nederlandse Unesco Commissie.

3.3.3. Unesco – L'Oréal For Women in Science

In 2019 volgde naar tweejaarlijkse gewoonte de toekenning van drie doctoraatsbeurzen binnen het 'For Women in Science' programma van Unesco en L'Oréal. De selectie gebeurde op 1 oktober door een jury samengesteld uit wetenschappers voorgedragen door het FWO en F.R.S.-FNRS, met prof. Christine Van Broeckhoven (UA-VIB) als voorzitter. De VUC (voorzitter Vervenne) en haar Frans-Duitstalige zustercommissie zetelen mee als waarnemer in de jury. Zij dragen ook elk een wetenschapper als jurylid voor. De drie 'For Women in Science' doctoraatsbeurzen zijn dit jaar toegekend aan Emilie Pollenus (KU Leuven), Paulien Jansen (UGent) en Tine D'aese (UA/VUB/ULiège). De officiële ceremonie voor de bekroonde laureaten ging door in Waterloo op 20 november 2019, waarop ook de voorzitter en de algemeen secretaris aanwezig waren.

3.4. Sector-overschrijdende initiatieven

3.4.1. Unesco-trefdag

In 2019 heeft de VUC voor het eerst een Vlaamse 'Unesco-trefdag' georganiseerd waarop iedereen in Vlaanderen was uitgenodigd die betrokken is bij of interesse heeft in Unesco en de prioriteiten en programma's van de organisatie. Het doel was om geïnteresseerden zowel iets bij te brengen over een Unesco-thema, als mensen met elkaar in contact te brengen.

Het evenement ging door in het Mechelse stadhuis (mét belfort als Unesco Werelderfgoed) op 17 mei en verwelkomde 125 van de 150 ingeschreven deelnemers. Men kon er eerst een sessie volgen over onderwijs met de open dag van het ASPnet, of over de Unesco cultuurconventies, of over het Flanders Unesco Science Trustfund. Daarna volgde een gemeenschappelijke sessie met een aantal korte presentaties (over de Unesco, over biosfeergebieden, over de Unesco-leerstoel volwasseneneducatie aan de VUB, en over NGO-betrokkenheid bij Unesco), met tot slot een netwerkreceptie.

4. Communicatie en vertegenwoordiging

4.1. Website

De VUC gebruikt met de Commission belge francophone et germanophone pour l'UNESCO (CBFGU) de domeinnaam unesco.be voor een gemeenschappelijke meertalige website. Unesco Platform Vlaanderen (UPV) heeft daarnaast ook een eigen site die veel informatie over Unesco biedt op unesco-vlaanderen.be.

Na overleg met zowel de CBFUGU (18 januari en 27 juni te Brussel) als met het UPV (14 maart te Brussel en 31 augustus in Koksijde,) is in 2019 beslist om:

- 1) unesco.be in de toekomst nog louter te gebruiken als portaalpagina van beide commissies met een bondige duiding en taalkeuze met doorverwijzing naar aparte ééntalige sites.
- 2) unesco-vlaanderen.be om te vormen tot de gemeenschappelijke site van de VUC en UPV, waar de Nederlandstalige surfers (ook vanuit unesco.be) terecht kunnen.

Een websitebouwer is aangesteld en werkte in 2019 de eerste zaken al uit. In de loop van 2020 lanceren we zowel de beknopte portaal-site, als de gemeenschappelijke uitgebreide Vlaamse site.

4.2. Huisstijl

Na de aanneming van een vernieuwd logo in het najaar 2018, volgde in 2019 de uitwerking van een huisstijlgids voor de vormgeving van allerhande communicatiemateriaal (brochures, uitgaven, websites, ...). Er zijn alvast ontwerpen gemaakt en uitgevoerd voor briefpapier en omslagen, visitekaartjes, sjablonen voor uitnodigingen en nieuwsbrieven, roll-up banners (algemeen VUC, Werelderfgoed, Immaterieel Cultureel Erfgoed, Wetenschappen, ASPnet) en een folder (over en voor het ASPnet).

4.3. Interviews

Gezien de actualiteit rond het dossier Aalst Carnaval, is de VUC in 2019 hierover regelmatig bevraagd door de media. Commissielid Jorijn Neyrinck trad hierbij als spreekbuis op namens de Commissie, gezien haar expertise inzake immaterieel cultureel erfgoed:

- 7 maart - TVOost:
<https://www.tvooost.be/nieuws/unesco-krijgt-vraag-om-aalst-carnaval-van-cultureel-erfgoedlijst-te-halen-74717>
- 12 maart – Het Laatste Nieuws:
<https://www.hln.be/in-de-buurt/aalst/burgemeester-christoph-d-haese-n-va-na-vismooil-n-incident-haatmails-blijven-binnenstromen-100-tot-200-per-dag~a37eb2e7/>
- 1 december – VRT
<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2019/12/01/aalst-laast-aalst-carnaval-zelf-schrappen-van-unesco-werelderfgoed/>
- 2 december – Radio 2 Oost-Vlaanderen
<https://radio2.be/oost-vlaanderen/aalst-wil-carnaval-zelf-schrappen-van-unesco-werelderfgoedlijst-maar-dat-kan>
- 12 december – Radio 1, de Ochtend
<https://radio1.be/programma/de-ochtend/radioitem/unesco-beslist-vandaag-over-aalst-carnaval/8735>
- 13 december – Radio 2 Oost-Vlaanderen
<https://radio2.be/oost-vlaanderen/unesco-schrapt-aalst-carnaval-van-lijst-van-immaterieel-cultureel-erfgoed>
- 13 december – TVOost
<https://www.tvooost.be/nieuws/jorijn-neyrinck-volgde-in-bogota-de-unesco-conventie-rond-aalst-carnaval-89856>

4.4. Deelname van commissieleden aan evenementen

Naast de aanwezigheid op activiteiten die de VUC zelf organiseerde of ondersteunde, namen verschillende commissieleden ook deel aan andere relevante evenementen die verbonden zijn aan Unesco-materies. Hieronder staat een overzicht van de voornaamste evenementen en deelnames die nog niet eerder bij specifieke activiteiten werden aangestipt:

- Inhuuldiging Sint-Hermesbasiliek Ronse: Fierteltraditie
 - Voorzitter – 2 februari, Ronse
- Belgian Carillon Heritage Committee
 - Piet Geleyns, algemeen secretaris – 14 februari, Brussel
- Overleg met bestuur Groot Begijnhof Sint-Amandsbergen, Gent
 - Voorzitter – 21 februari, Gent
- Informele bijeenkomst Europese Nationale Unesco Commissies
 - Algemeen secretaris – 25-26 februari, Bled (Slovenië)
- Slotviering Vredeswakes Langemark
 - Voorzitter – 2 maart, Gits
- Lezing beiaard en Unesco-erkenning (Dr. Luc Rombouts)
 - Voorzitter – 17 maart, Leuven (inleiding van de spreker)
- Overleg met nieuw hoofd van het Unesco Liaison Office bij de EU
 - Algemeen secretaris – 21 maart, Brussel
- Uitvoerende Raad van Unesco, bijeenkomst Nationale Commissies
 - Algemeen secretaris – 10-12 april, Parijs
- Opening tentoonstelling 'Seeds of Change', Leuven Groot Begijnhof – STUK
 - Voorzitter – 24 mei, Leuven (spreker)
- Boekpresentatie Vredesbeiaard Abdij van Park Heverlee
 - Voorzitter – 16 mei, Heverlee
- Proclamatie PIEC UCLL (Unesco School)
 - Voorzitter – 17 juni, Leuven (spreker)
- Werelderfgoedcomité
 - Piet Geleyns – 25 juni - 1 juli, Bakoe (Azerbeidzjan)
- Brainstorming Session for a Global Teacher Training Institutions (TTI) Meeting
 - Stijn Dhert – 25-26 april, Parijs
- Forum Education for Sustainable Development & Global Citizenship
 - Stijn Dhert – 30 juni - 4 juli, Hanoi (Vietnam)
- Overleg erfgoed dossiers WO I
 - Voorzitter – 5 juli, Ieper
- Opening tentoonstelling Begijnhoven. Eeuwenoud. Eigendtijds, Groot Begijnhof, Gent
 - Voorzitter – 5 juli, Sint-Amandsbergen, Gent (spreker)
- Netwerkreceptie - Feest van de Vlaamse Gemeenschap
 - Freddy Evens en algemeen secretaris – 11 juli, Parijs
- Journalistiek evenement georganiseerd door de Nederlandse Unesco Commissie
 - Algemeen secretaris – 12 september, Amsterdam
- Unesco 2003 Conventie Open-ended Working Group Intergovernmental Committee
 - Jorijn Neyrinck – 19 september Parijs
- Facilitators Unesco 2003 Convention Training of Trainer
 - Jorijn Neyrinck – 1-3 oktober Bulgarije
- Voordracht over Vlaamse Begijnhoven: van 'hof' tot Unesco Werelderfgoed
 - Voorzitter – 6 oktober, Leuven (Voka Open Bedrijvendag)
 - Voorzitter – 7 oktober, Leuven (Seniorama)
 - Voorzitter – 10 december, Halle (Monasterium)
- VN-dag
 - Algemeen secretaris – 21 oktober, Vlaams Parlement, Brussel

- Algemene Conferentie van Unesco
 - Algemeen secretaris – 13-15 november, Parijs
 - Gert Verreert – 18 november, Parijs
 - Piet Geleyns – 27 november, Parijs
 - Jongerenvertegenwoordiger Rembert Jonckheere – 12-13 november, Parijs
 - Jongerenvertegenwoordiger Kaat Lambrechts – 18-19 november, Parijs
- Intergouvernementeel comité voor het borgen van immaterieel cultureel erfgoed
 - Jorijn Neyrinck – 9-14 december, Bogotá (Colombia)
- Overleg met Franstalige Gemeenschap voor opstart Franstalig ASPnet
 - Algemeen Secretaris, Stijn Dhert – 4 december, Brussel

5. Advies en patroonschap

5.1. Voordrachten

De VUC heeft een schakel- en voordrachtfunctie ten aanzien van Unesco bij kandidaturen voor prijzen, beurzen en aanvragen voor projectsteun.

Voor het Participatieprogramma van Unesco diende er in 2019 slechts één organisatie met een (hoofd)zetel in Vlaanderen of Brussel een aanvraag in, die vervolgens door de VUC kon worden gesteund en overgemaakt:

- International Young Christian Workers
 - voor het project 'Education in Times of Digitalization, Job Precariousness and Unemployment – Impact on the Future of Work'

De VUC kreeg in 2019 geen kandidaturen binnen voor Unesco-prijzen of -beurzen.

5.2. Patronage

Voor tijdelijke evenementen die derden organiseren en die verbonden zijn aan Unesco's doelstellingen en activiteiten, kan Unesco haar patronage verlenen aan initiatieven met een internationaal karakter, en de VUC voor initiatieven waarvan de weerklink vooral tot Vlaanderen is beperkt. De VUC kan zelfstandig beslissen over evenementen waar ze haar eigen patronaat aan toebedeelt. Voor aanvragen die gericht zijn aan het hoofdkwartier van Unesco moet de VUC ook een positief advies meesturen.

Patroonschapsvoordrachten bij Unesco:

- Difference Day – *toegekend*
 - VUB-ULB – Brussel, 3 mei
- Reuzenommegang 'Katuit' 2019 & 2020 en Ros Beiaard 2020 – *niet toegekend*
 - Stad Dendermonde – 29 augustus 2019, 24 mei 2020, 27 augustus 2020

Patroonschap van de VUC:

- Uitgave 'Atlas van het Werelderfgoed' van Lannoo, in gezamenlijk patroonschap met de Nederlandse Unesco Commissie, en met voorwoord van beide voorzitters.
- Reuzenommegang 'Katuit' 2019 & 2020 en Ros Beiaard 2020
 - Stad Dendermonde – 29 augustus 2019, 24 mei 2020, 27 augustus 2020

5.3. Advies trustfondsprojecten

De leden van de VUC worden telkens om advies gevraagd bij projectvoorstellen die via de Vlaamse trustfondsen bij Unesco kunnen worden gefinancierd.

Na de principiële goedkeuring van een verlening van het Wetenschappelijke Trustfonds (FUST) in het voorjaar van 2019, volgde in het najaar een projectoproep binnen Unesco voor voorstellen. Die voorstellen zijn door EWI voorgelegd voor advies vanuit het Vlaamse onderzoeksveld, evenals bij commissieleden. Op basis van de ontvangen opmerkingen, volgde de finale selectie waaraan de Vlaamse minister voor Innovatie goedkeuring verleende. Het gaat om de volgende projecten:

- 'The IOC Ocean Infohub', een project over de ontwikkeling van een 'clearinghouse' mechanisme voor de transfer van marine technologie.
- 'Ocean Teacher Global Academy (OTGA-2)', een project over de verdere uitbouw van een wereldwijd netwerk van centra voor capaciteitsontwikkeling
- 'Pacific Islands Marine Bioinvasions Alert Network (PacMAN)', een project over nieuwe snelle detectiemethodes voor marien invasieve soorten in de Stille Oceaan.
- Een regionaal project over het verbeteren van de kennisbasis van biosfeergebieden in Zuidelijk Afrika met focus op water en instrumenten voor het verminderen van de impact van natuurrampen (Be-Resilient)
- Een 'small scale activity' over case studies voor klimaatadaptatie
- Een 'small scale activity' ter ondersteuning van Unesco Global Geoparks in Afrika.

In het najaar van 2019 is advies ingewonnen over conceptnota's voor het Algemene Trustfonds (FUT) gericht op erfgoed in Afrika. De meeste adviezen waren positief maar met ook kritische vragen en voorwaarden bij de volgende conceptnota's die worden uitgewerkt tot volwaardige projectvoorstellen:

- Een online kaartplatform voor Werelderfgoed
- Steun voor de opzet van een klimaatprogramma voor natuurlijk Werelderfgoed
- Een project gericht op het verkrijgen van engagementen van de private sector bij de bescherming van Werelderfgoed.

5.4. Memorandum

De VUC heeft als expliciete opdracht om de Vlaamse Regering en Vlaamse ministers advies te geven over de samenwerking tussen Vlaanderen en Unesco. Met het oog op de verkiezingen in 2019 stelde de VUC een memorandum op over de voornaamste acties bij de relatie tussen Vlaanderen en Unesco voor beleidsmakers. De vijf belangrijkste acties betroffen:

- 1) Ondersteuning voor de verdere uitbreiding en versterking van het succesvolle ASPnet met Unesco-scholen in Vlaanderen en Brussel
- 2) De oprichting van een Unesco-centrum voor immaterieel erfgoed in Vlaanderen
- 3) Het behoud van Vlaamse trustfondsen voor Unesco om sterke projecten uit te voeren en om te blijven wegen in de relatie met Unesco
- 4) Een succesvol Belgisch lidmaatschap van het Werelderfgoed-comité
- 5) Versterken van Vlaamse betrokkenheid bij Unesco, met een versterking van de VUC

Het memorandum werd gestuurd aan de partijvoorzitters, de Vlaamse Parlementsleden van de bevoegde commissies, de bevoegde administraties, en betrokken adviesraden en steunpunten. Verschillende personen en instanties hebben daarop positief gereageerd. Aanvullend is er nog een aangepaste memorandumtekst opgesteld gericht op lokale besturen die in het najaar van 2018 verkozen zijn.